

د لمانځه زده کړه

لیکنه

ډاکټر/ عبد الله بن احمد الزيد

ژباړه

عبد النافع زلال

مطبع على نفقة إدارة أوقاف

صالح بن عبد العزيز الراجحي

غفر الله له ولوالديه ولنزله ولجميع المسلمين

www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

د لمانځه زده کړه

ليکنه

ډاکټر/ عبد الله بن احمد الزيد

ژباړه

عبد النافع زلال

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

الزيد ، عبد الله

تعليم الصلاة. / عبد الله الزيد. - الرياض، ١٤٢٤هـ.

٦٤ ص ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١- الصلاة أ- العنوان

ديوي ٢٥٢,٢ ١٤٢٤/٥٩١٩

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩١٩

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سريزه

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على رسول الله محمد
بن عبد الله ﷺ، أما بعد:

له ما څخه څو څو څلي وغوښتل شو چي دلمانځه په
باره كي چي داسلام دوهم ركن دى، يو مختصر او جامع
كتاب وليكم چي دلمانځه په اساسي احكامو باندي
مشتمل وي، او نورو ژبو ته دترجمه كولو وړ وي. نو ما
تقريباً ټول هغه كتابونه را غونډه * كړل كوم چي دلمانځه په
باره كي ليكلي شوي وو، او دا خبره را ته په ډاگه * شوه
چي دغه هر كتاب د لمانځه دمختلفو اړخونو * څخه يوه
اړخ ته اشاره كړي ده، (مثلاً) ځينو كتابونو دلمانځه د اداء
كولو طريقه او كيفيت ذكر كړى وو، خو دهغه اهميت او
فضيلت ته به يي اشاره نه وه كړې، او ځينو نورو دهغو
اختلافي مسائلو تحقيق كړى وو كوم ته چي يو عام وگړى

په لومړۍ مرحله کې اړتیا نلري..

نو ما دا غوره وگڼل* چې د لمانځه هغه مهم مسائل را غونډ کړم چې یو مسلمان ته یې زده کړه او پرخای کول حتمي او لازمي دي، او د هري مسئلې سره می د قران او سنت څخه دلیل ذکر کړ، اختلافي او اوږده تفصیلي مسائل می پرېښودل، او دلوستونکي د زیاتي استفادي لپاره می داسې طریقه غوره کړه چې هم مختصره او هم ټولو مسائلو ته شامله وي، او نوره ژبو ته یې ژباړه هم آسانه وي.

له الله ﷻ څخه غواړم چې دا کتاب (دلوستونکو* لپاره) گټور او داستفادي وړ وگرځوي.
 إنه سمیع مجیب، والله الموفق،،،

ډاکټر/عبد الله بن احمد الزید

ریاض- ۱۴۱۴/۱/۱ هـ

یادونه: دکومي کلمي په خوا کي چي د ستوری (°) نښه ده، هغه کلمه د کتاب په پای کي په لست کي مرادفه معنا لري، نو د مرادفي معنی لپاره دي نوموړي لست ته مراجعه وشي. (ژباړن)

لومړنۍ خبرې

له پيغمبر ﷺ څخه په صحيح حديث كي راغلي دي چي فرمايي: «بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ الْبَيْتِ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا».

ترجمه: اسلام په پنځو (بنیادونو) باندې جوړ دی: (پدې) اقرار کول چي بيله الله ﷻ څخه د عبادت وړ او حق معبود* نشته، او محمد ﷺ د الله پيغمبر دی، او لمونځ کول، او زکات ورکول، او روژه نیول، او دکعبې شریفې حج کول - دهغه چا لپاره چي هغې ته دتللو وس او توان ولري-.

دا حديث شريف د اسلام پنځه ارکانو ته شامل دی، او هغه دادی:

لومړی رکن: ددې کلمې ویل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):
 ددې کلمې معنی داده: چي بيله يو الله څخه بل
 هیڅوک دعبادت وړ او حق معبود نشته. نو (لا إله)
 دتولو هغو معبودانو (خدایانو) نفي کوي چي بيله الله
 ﷻ څخه یې عبادت کیږي، او (إلا الله) دهغه الله لپاره
 چي شریک نلري دعبادت اثبات کوي، الله ﷻ فرمایي:
 ﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا
 بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: ۱۸]

ترجمه: الله او ملائکو او دعلم خاوندانو پدې
 شاهدي ادا کړې ده چي بيله الله څخه بل هیڅوک
 دعبادت وړ او حق معبود* نشته، پداسي حال کي چي
 (په عدل سره دکائناتو) پال او تدبیر* (دهغه) په لاس
 کي دي، نشته بيله الله څخه بل دعبادت وړ معبود*،
 هغه ښه غالب او ښه حکمت والادي.

او د (لا إله إلا الله) ویلو، او شاهدي ورکولو کي،

په دریو شیانو سره اقرار کول دي:

لومړی: د الوهیت توحید:

او هغه دادی چي یواځي الله ﷻ دتولو عبادتونو
او بندګۍ مستحق وبلل شي، او په هیڅ ډول دا
(عبادتونه) بيله* الله ﷻ څخه دبل چا لپاره ونه شي.
او دا هغه توحید دی چي ټول مخلوقات دهغه لپاره
پیدا شويدي، الله ﷻ فرمایي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ
وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاریات: ۵۶]

ترجمه: او ما پیریان او انسانان ندي پیدا کړي
مګر ددي لپاره چي (یواځي*) دوی زما عبادت وکړي.
او دهمدي هدف لپاره الله ﷻ پیغمبران را لیږلي،
او کتابونه یې نازل کړي دي، الله ﷻ فرمایي: ﴿وَلَقَدْ
بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا
الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ۳۶]

ترجمه: او په تحقیق سره موږ په هر (پخواني) امت

کي یو پیغمبر لیرېلی وو (چي دوی ته امر وکړي پدې)
چي تاسو (یواځي*) دالله عبادت وکړئ، او له باطله
معبودانو څخه ځان وساتئ.

او شرک دتوحید ضد دی، نو کله چي دتوحید
معنی دا شوه: چي یواځي بنایي دالله عبادت وشي، نو
بيله* الله نه دبل چا په کمه اندازه عبادت کول هم
شرک گڼل کیږي، نو که څوک په خپل اختیار سره بيله
الله نه دبل چا هر ډول عبادت وکړي: مثلاً دهغه لپاره
لمونځ وکړي، یا روژه ونیسي، یا سوال ځني* وکړي،
یا نذر ورته ومني، یا کوم څاروی ورته حلال کړي، یا
د مړي نه مدد او مرسته وغواړي، او یا داسي نور، نو
دا په حقیقت کي* له الله سره شریک نیول دي، او شرک
له ټولو نه لویه گناه ده چي (دمسلمان) ټول نیک اعمال
له مینځه* وړي.

دوهم: د ربوبیت توحید:

او هغه دادی چي انسان پدې اقرار وکړي چي

یواځي * الله ﷻ (دمخلوقاتو) پیدا کونکی، روزي ورکونکی، ژوند بښونکی، مرګ راوستونکی، (دکائناتو) پالونکی، او داسمانونو او ځمکو څښتن دی. او پدې سره اقرار کول دهغه فطرت (تقاضا) ده په کوم چي الله ﷻ مخلوقات پیدا کړيدي، تردې پوري چي په کومو مشرکینو کښي چي زموږ پیغمبر محمد ﷺ رالېږل شوی وو، هغوی هم پدې توحید اقرار کاوه او ترینه منکر نه وو، الله ﷻ فرمايي: ﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ [يونس: ۳۱]

ترجمه: (ای پیغمبره مشرکینو ته) ووايه چي څوک تاسو ته له آسمان او ځمکي نه روزي* درکوي؟ او څوک دغوږونو او سترګو مالک دی؟ او څوک ژوندي له مړي نه او مړی له ژوندي څخه راوباسي؟ او څوک

د (ټولو) کارونو تدبیر او پالل کوي؟ نو ژر به هغوی
ووايي: چي الله (دا ټول کارونه کوي)، نو ورته ووايه
چي آيا تاسو (د الله څخه) نه ويريرئ؟

او له انسانانو نه ډیر کم داسي خلک شته چي د
ربوبيت له توحيد نه يې په ښکاره انکار کړيدی، او په
باطن کي له خپل ځان سره په هغه باندي عقیده لري،
خو يواځي* د تکبر او عناد په وجه يې له هغه نه (په
ظاهره) انکار کړيدی، لکه څرنګه چي الله ﷻ
فرمايي: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا
وَعُلُوًّا﴾ [النمل: ۱۴]

ترجمه: او د دغو (آياتونو څخه) دوی د ظلم او
سرکشی د وجهي انکار وکړ، پداسي حال کي چي
زړونو يې په هغه يقين او باور درلود.

دربم: د اسماء (نومونو) او صفاتو توحيد:
د اسماء او صفاتو توحيد دادی چي د الله په هغو
صفاتو ايمان ولرو چي دخپل ځان لپاره يې ثابت

کړي، او يا پيغمبر ﷺ دالله ﷻ لپاره دغه نومونه او
صفتونه ثابت کړي وي، او هغه پداسي شکل سره
ثابت کړو چي دالله ﷻ دشان او شوکت سره لائق او
مناسب وي، بي لدې چي دهغه په کيفيت او
خرنگوالي پوه شو، او يا يې بيان کړو، او بيله دي چي
هغه دمخلوقاتو له صفاتو سره مشابه او يو شان
وگڼو، او يا يې په اصلي معنی کي تغير راولو، او يا
ورنه انکار وکړو، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ
الْحُسْنٰى فَادْعُوْهُ بِهَا﴾ [الأعراف: ۱۸۰]

ترجمه: او خاص الله لره ډير ښه او ښايسته نومونه
دي، نو (الله ﷻ) په هغو (نومونو) سره وبولئ.
او الله ﷻ فرمايي: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: ۱۱]

ترجمه: دالله په شان* او خبر بل هيڅ شى نشته، او
هم هغه ښه اوريدونکى او ښه ليدونکى دى.

نو په (لا إله إلا الله) ویلو کې ددې (پورتنیو) دریو شیانو اعلان او په هغو اقرار دي، نو هغه څوک چې (لا إله إلا الله) په خوله سره ووايي او په معنی یې پوه شي، او دهغې مطابق عمل وکړي، یعنې الله ته شریک پیدا نکړي، او یواځې هغه د عبادت لائق وبولي، نو دا (سړی) حقیقي مسلمان دی، او هغه څوک چې دغه کلمه په خوله سره ووايي، او دهغې مطابق په ظاهره سره عمل وکړي، خو په زړه کې په هغې عقیده ونلري، نو دا (سړی) منافق دی، او هغه څوک چې دغه کلمه په خوله ووايي، او دهغې په خلاف عمل وکړي، نو دا (سړی) کافر دی، که څه هم دا کلمه په وارو* وارو ووايي (بیا هم مسلمان نه بلل کېږي).

او په (محمد رسول الله) باندي شهادت* ویلو معنی داده: چې په هغه دین او رسالت باندي ایمان راوړو کوم چې محمد ﷺ د الله ﷻ له جانبه موږ ته

راوړی دی، او په کومو چي يي امر کړی دهغه اطاعت وشي، او له کومو شيانو نه چي يي منع کړيده له هغونه ډډه وکړي شي، او دا چي (دمسلمان) ټول اعمال او عبادتونه به دپیغمبر ﷺ دشریعت او سنت مطابق وي، لکه څرنګه چي الله ﷻ فرمایي: ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [التوبة: ۱۲۸]

ترجمه: په رښتیا سره (ای مسلمانانو) تاسو ته ستاسو له جنس څخه پیغمبر راغلی دی، چي ډیر سخت او دروند دی پر ده باندي هغه څه چي تاسو ته تکلیف رسوي، (او) په تاسو باندي ډیر حرصناک دی، (او) پر مومنانو باندي مشفق او مهربان دی. او فرمایي: ﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ [النساء: ۸۰]

ترجمه: څوک چي دپیغمبر ﷺ اطاعت کوي، نو

(په حقيقت سره) هغه دالله ﷺ اطاعت کړی دی.
 او فرمايي: ﴿وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ
 تُرْحَمُونَ﴾ [آل عمران: ۱۳۲]

ترجمه: او دالله او د(هغه) دپیغمبر اطاعت وکړئ
 (حکم ومنی)، ددې لپاره چي په تاسو رحم وشي.
 او فرمايي: ﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ
 عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ [الفتح: ۲۹]

ترجمه: محمد دالله ﷺ پیغمبر دی، او هغه
 کسان (صحابه کرام) چي لده سره دي (هغوی) پر
 کفارو سختگیر، او په خپلو مینځونو کي مهربان او
 زړه سواندي دي.

دوهم او دریم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:
 الله ﷺ فرمايي: ﴿وَمَا أَمْرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ
 مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ

وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ﴿٥﴾ [البينة: ٥]

ترجمه: او دوی ته امر ندی کړي شوی مگر پدې (خبره) چي یواځي دالله ﷻ عبادت وکړي، پداسي حال کي چي عبادت به یې خاص (الله) لره وي، او له باطل نه به حق ته راگرځيدونکی او مایل وي، او لمونځ دي اداء کړي، او زکات دي ورکړي، او همدا (امر کړي شوي کارونه) محکم* او کلک دین دی.

او فرمایي: ﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا

مَعَ الرَّائِعِينَ﴾ [البقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ ښه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

او لمونځ هغه رکن دی چي موږ به په راتلونکو صفحو کي دهغه احکام بیان کړو.

او زکات هغه (معينه اندازه مال) دی چي د

مالدارو خلکو* د مالونو څخه اخیستل کېږي او
 فقیرانو او نورو د زکات مستحقو کسانو ته ورکول
 کېږي، او هغه د اسلام دارکانو څخه یو لوی رکن دی،
 چي په هغه سره اجتماعي لاسنیونه* او د افرادو په
 مینځ کي یو له بل سره مرسته او تعاون کول مینځ ته
 راځي، او پدې شکل سره یې فقیر او محتاج لره په
 مالدار سړي باندې دا حق گرځولی دی چي بېله کوم
 احسان او منت نه (ورته زکات ورکړي).

ظورم رکن: د رمضان دمیاشتي روزه:

الله ﷻ فرمایي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ
 الصَّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾
 [البقرة: ۱۸۳]

ترجمه: اې مومنانو په تاسو باندې روزه فرض
 کړې شوې ده، لکه څنگه چي په هغو کسانو فرض کړې
 شوې وه چي له تاسو نه مخکي وه (يعني پر مخکيني
 امتونو باندې)، ترڅو (له الله نه) وويرېږئ.

**پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو طاقت*
او قدرت يي ولري:**

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ
اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾
[آل عمران: ۹۷]

ترجمه: او الله تعالى لره پر خلکو* باندي دبیت الله
حج کول (فرض) دي دهغه چا لپاره چي هغې ته دتلو
راتلو طاقت* او قدرت ولري، او څوک چي کافر شو
(ويې نه مانه دغه حکم) نو بيشکه الله د ټول عالم نه
بې پرواه دی.

د لمانځه اهمیت*

له مخکینیو خبرو څخه څرگنده* شوه چي لمونځ په اسلام کي لوی ارزښت* او مقام لري، او هغه د اسلام دارکانو څخه دوهم داسي رکن دی چي بيله هغه داداء کولو نه (دچا) اسلام نشي صحيح کيدای، او د لمانځه په باره کي سستي او بي پروايي کول د منافقینو له صفاتو څخه شميرل کيږي، او (په مکمل ډول سره) پريښودل يي کفر او گمراهي ده، چي په هغه سره انسان د اسلام له دايري نه وزي، لکه څنگه چي پيغمبر ﷺ په صحيح حديث کي فرمايي: «يَنْ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الْكُفْرِ وَالشِّرْكِ تَرْكُ الصَّلَاةِ».

ترجمه: دسړي او دکفر او شرک په مينځ کي (جلاکونکی حد) د لمانځه پريښودل دي. او فرمايي: «الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ»، ترجمه: کوم عهد او پيمان چي زموږ او ددوی

(کافرانو) تر مینځ دی هغه لمونځ دی، چا چي هغه پرېښود نو په رښتیا سره هغه کافر دی. (دا حدیث ترمذي روایت کړې دی، او هغه یې حَسَن بَلَلی دی).

لمونځ د اسلام بنیاد او اساس دی، او هغه د الله ﷻ او بنده په مینځ کي رابطه ده، لکه څنگه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمایي: «إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى يُنَاجِي رَبَّهُ».

ترجمه: کله چي له تاسو نه یو تن لمونځ کوي نو هغه دخپل خدای سره راز او نیاز* کوي. او لمونځ د الله ﷻ سره د بنده دمحبّت لرلو، او دهغه دنعمتونو د قدر کولو علامه او نښانه ده، او ددې وجي نه چي لمونځ لوی ارزښت او فضیلت لري، نو ځکه خو له ټولونو نه اولینو فریضه ده چي پر پیغمبر ﷺ باندي فرض شویده، او لمونځ پدې امت باندي دمعراج په شپه په اسمان کي فرض شوی دی، او چي کله له پیغمبر ﷺ نه پوښتنه* وشوه چي له ټولونو نه غوره*

عمل کوم دی؟ هغه وفرمايل: «الصَّلَاةُ عَلَى وَقْتِهَا»،
يعني: لمونځ کول په خپل وقت کي. (دا حديث بخاري او
مسلم روايت کړی دی).

او الله ﷻ لمونځ د گناهونو د پاکيدلو سبب
گرځولی دی، پيغمبر ﷺ فرمايلي دي: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ
نَهْرًا بِيَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ، هَلْ
يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ؟» قَالُوا: لَا يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ، قَالَ:
«فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ يَمْحُو اللَّهُ بِهِنَ الْخَطَايَا»؟

ترجمه: آيا تاسو ته معلومه ده که له تاسو نه د يو
کس د کور د دروازې مخي ته يوه وياله* وي او هره ورځ
په هغه کي پنځه ځله ولامبي*، نو ايا دده (په بدن) کي
به څه خيري* پاتي شي؟ (صحابه وو ﷺ) وويل: نه،
هيڅ خيري* به پاتي نشي، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: نو
دا (په ورځ کي) د پنځو لمونځونو مثال دی، چي الله
ﷻ دهغه په وجه (د لمونځ کونکي) گناهونه بخښي. (دا

حديث بخاري او مسلم روايت كړيدى.

او په حديث كې له پيغمبر ﷺ نه راغلي دي: چې هغه كله لډي دنيا نه رحلت كاوه، اخيري وصيت او اخيرنى خبره يې دا وه: «چې دلمانځه په باره كې، او دهغو (مريانو) په باره كې چې ستاسو تر لاس لاندې دي، له الله نه وويريږئ». (دا حديث احمد او نسائي او ابن ماجه روايت كړى دى).

الله ﷻ په قرآن كريم كې دلمانځه او لمونځ كونكو ډير لوى فضيلت او شرف ذكر كړى دى، له ټولو طاعتونو او عبادتونو نه يې دلمانځه زياته يادونه كړيده، او دهغه په باره كې يې خصوصي توصيه كړيده، الله ﷻ فرمايې: ﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: ۲۳۸]

ترجمه: پر (ټولو) لمونځونو باندي محافظت وكړئ، او (په خاصه توگه) په مينځني (مازدېگر) لمونځ باندي، او (په لمانځه كې) الله ته په ويره (او

ادب) سره ودرېږي.

او فرمايي: ﴿وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾ [العنکبوت: ۴۵]

ترجمه: او لمونځ بڼه اداء کړي، په رښتیا سره لمونځ (انسان) له بي حیايی او بدو کارونو څخه منع کوي.

او فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ [البقرة: ۱۵۳]

ترجمه: ای مومنانو (له الله نه) په صبر او لمونځ کولو سره مدد وغواړي، په رښتیا سره چي الله له صبر کونکو سره دی.

او فرمايي: ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: ۱۰۳]

ترجمه: په تحقیق سره لمونځ پر مومنانو باندي معین او ټاکلی وخت کي فرض دی.

الله ﷻ دهغه چا لپاره چي لمونځ نکوي (سخت)
عذاب واجب کړی دی، الله ﷻ فرمایي: ﴿فَخَلَفَ مِنْ
بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسَوْفَ
يَلْقَوْنَ غِيًّا﴾ [مریم: ۵۹]

ترجمه: نو وروسته لدوی نه داسي خليفگان*
راغلل چي لمونځ يي ضايع کړ (او نه يي اداء کاوه) او
په شهوتونو پسي لاړل، نو دوی به (ژر) له بد عاقبت
سره (په دوږخ کي) مخامخ شي.

او الله ﷻ په خپل مبارک کتاب (قران) کي ددي
خبري بيان کړيدی چي دمجرمانو او گنهگارانو
ودوږخ* ته دداخليدلو اولين سبب دلمانځه پرېښودل
دي، هغه فرمایي: ﴿مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ * قَالُوا لَمْ
نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ﴾ [المدثر: ۴۲-۴۳]

ترجمه: (له دوږخيانو* نه به پوښتنه وشي چي) کوم
شي تاسو دوږخ ته داخل کړی؟ هغوی به ووايي: چي

موږ له لمونځ کونکو څخه نه وو (نو ځکه دوېځ ته راوستل شوي یو).

او پیغمبر ﷺ فرمایلي دي چي څوک دسهار* او مازدیگر* لمونځ وکړی نو هغه به جنت ته لاړ شي، لکه څنگه چي په صحیح حدیث کي راغلي دي: «مَنْ صَلَّى الْبَرْدَيْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ».

ترجمه: څوک چي دسهار او مازدیگر لمونځ وکړی، جنت ته به لاړ شي.

لمونځ په ټولو اسماني اديانو کي یو عام او ښکاره عبادت دی، چي معنی او مفهوم یي دادی چي (مسلمان) یواځي هغه الله ته تسلیم شي او کامل اطاعت یي وکړي چي هیڅ شریک او ساری* نلري، او لمونځ انسانانو ته د تقوی، انکسار، الله ته رجوع کولو، صبر، جهاد، او توکل کولو تربیه* ورکوي، او دا هغه ظاهري عبادت دی چي د لمونځ کونکي په ایمان، او د الله رب العالمین په بندگی کي دهغه په

ريښتنولۍ او صداقت دلالت کوي.

نو پر هر مسلمان باندي فرض دي چي په دوامدار
شکل سره لمونځونه په خپلو وختونو کي په هغه
طريقه سره اداء کړي چي الله جلّ و علاّ مشروع کړيده، تر
خو پدي توگه دالله جلّ و علاّ او د پيغمبر ﷺ اطاعت پر ځای
کړي، او دهغه له غضب او دردونکي عذاب څخه ځان
ورغوري*.

طهارت يا د لمانځه لپاره پاڼوالی

دا طهارت د بدن*، جامو، او د لمانځه دځای پاک ساتلو ته شامل دی.

* د بدن پاڼوالی په دوو شيانو سره کيږي:

لومړی: غُسل (ځان مينځل):

چي د جنابت*، حيض، او نفاس نه وروسته کيږي، پداسي شکل سره چي ټول بدن او وينستان* په اوبو سره د پاڼوالي په نيت ومينځي*.

دوهم: اودس کول:

اللّٰهُ أَكْبَرُ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى

الصَّلَاةِ فَغَسِّلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ
وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: اې مومنانو کله چي لمانځه ته دولاړيدلو (نيت او اراده) وکړی، نو خپل مخونه، او لاسونه تر څنگلو* پوري ومينځی، او پر خپلو سرونو باندي

مسح وکړئ، او خپلي پښې* تر بجلکو* (پنډيو) پوري
(ومينځئ).

نو دا مبارك ايت په هغو شيانو مشتمل دی
دکومو چي مراعات په اودس کولو کي واجب دی، او
هغه شيان دادي:

۱- دمخ مينځل دخولي او پوزي ته اوبو اچولو په
شمول.

۲- تر څنگلو پوري دلاسونو مينځل*.

۳- دغوږونو په شمول دټول سر مسح کول.

۴- تر بجلکو* پوري دپښو مينځل.

* او دجامو او ځای پاکوالی دادی چي له مرداری
او نجاست (گندگی) نه لکه: تشي بولي*، ډکي بولي*
او نورو نجاستونو (گندگیو) څخه پاک وساتل شي.

تیمم وهل

له هغو اسانتیاوو او سهولتونو څخه چې الله ﷻ مسلمانانو ته ورپه برخه کړيدي، يو هم دادی چې داوبو دنشتوالي په وخت يا په هغه صورت کي چې داوبو استعمالول انسان ته ضرر ولري، هغه ته يي تیمم وهل روا کړیدی. (تیمم طريقه) پداسي شکل سره ده چې لاسونه به په ځمکه باندي ووهي او بيا په هغو سره خپل مخ او دواړه لاسونه مسح کړي.

الله ﷻ فرمايي: ﴿فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا

طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: (که مو چيري اودس يا غسل کولو ته ضرورت شو) او بيا مو اوبه ونه موندلي* نو په پاکه خاوره سره تیمم وکړی، (يعني دواړه لاسونه په ځمکه ووهی) او خپل مخونه او لاسونه په هغه سره مسح کړی.

عمار رضي الله عنه وايي: پيغمبر ﷺ زه په يو کار پسي واستولم، نو ماته جنابت* پيښ شو، او اوبه مي پيدا نكړي، نو (دپاكوالي لپاره) په خاورو كي داسي ولغړيدم* لكه څنگه چي يو حيوان لغړي (او بيا مي لمونځ وكړي)، او بيا پيغمبر ﷺ ته راغلم او قصه مي ورته بيان كړه، نو ويي فرمايل: «إِنَّمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ بِيَدَيْكَ هَكَذَا» ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدَيْهِ الْأَرْضَ ضَرْبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ مَسَحَ الشَّمَالَ عَلَى الْيَمِينِ، وَظَاهَرَ كَفَّيْهِ وَوَجْهَهُ.

ترجمه: تا ته دا كافي وه چي لاسونه دي داسي په (ځمكه) وهلي واى، او بيا يي لاسونه يو ځل په ځمكه ووهل، او بيا يي په چپ (لاس) سره ښى (لاس)، او دلاسونو پنځې او خپل مخ مسح كړى. (دا حديث بخاري او مسلم روايت كړيدى).

فرض لمونځونه

اسلام پر هر مسلمان باندي په يوه ورځ او شپه کي پنځه لمونځونه فرض کړيدي، او هغه: دسهار، غرمي، مازديگر، مابنام، او ماسخوتن لمونځونه دي.
۱- دسهار لمونځ:

او هغه دوه رکعته دی، او وخت يي له دوهمي سپيدي* (هغه پراخه روښنايي چي دسپي لخوا په مشرق کي وي) راختلو څخه تر لمر ختلو پوري دی.
۲- دغرمي لمونځ:

او هغه څلور رکعته دی، او وخت يي دآسمان له مينځ نه دلمر له زوال څخه شروع بيا تر هغه پوري دوام لري چي دهر شي سيوري يو برابر* شي، بيله هغه سيوري نه چي دزوال په وخت کي وي.
۳- دمازديگر لمونځ:

او هغه څلور رکعته دی، وخت يي دغرمي دوخت

له وتلو نه شروع کيږي تر هغه پوري چي دهر شي
سيوري دوه برابره شي، بيله هغه سيوري نه چي دزوال
په وخت کي وي، او دضرورت وخت يي دلمر تر
لويدلو پوري دی.

۴- دمانښام لمونځ:

او هغه دري رکعته دی، او وخت يي دلمر لويدلو*
نه تر سره شفق* ورکيدلو پوري دی.

۵- دماسخوتن لمونځ:

او هغه خور رکعته دی، وخت يي دمانښام دوخت
له ختميدلو نه وروسته بيا دشيپي تر دريمي حصي او
يا اولي نيمايي حصي پوري دی.

د لمانځه اداء کولو طريقه

وروسته لږ نه چي بدن او د لمانځه ځای په تير شوي کيفيت سره پاک شي، او مسلمان د لمانځه دوخت له داخلیدلو څخه مطمئن شي، نو قبلې (په مکه مکرمه کې بیت الله شریف) ته دي مخ کړي پداسي حال کې چې کوم فرضي او يا نفلي لمونځ کول غواړي، دهغه اراده او نيت به په زړه کې کوي، او بيا به لاندې افعال په ځای کوي:

- ۱- اول تکبير (تکبير تحریمه) «الله اکبر» به وايي، پداسي حال کې چې د سجدې ځای ته به گوري.
- ۲- د تکبير ويلو په وخت کې به خپل لاسونه داوږو برابر او يا د غوږونو د برابرۍ په اندازه پورته کوي.
- ۳- د «الله اکبر» وروسته دغه دوعا لوستل سنت ده: «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى

جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ»^(۱)، او که وغواړي دا ددعا دي
 ووايي: «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ
 الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى
 الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ
 بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ»^(۲).

۴- بيا به وايي «أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ،
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»^(۳)، او بيا به «الحمد لله» لوي:

(۱) ترجمه: الهي! تا په پاكي سره يادوم او ستا پوره ستاينه كوم، او مبارك دى
 نوم ستا، او اوچت دى شان او شوكت ستا، او بيله تانه بل څوك د عبادت
 وړ نشته.

(۲) ترجمه: الهي! زما او زما د گناهونو تر مينځ دومره لري والى راوړلې، لکه
 څنگه چي دي د مشرق او مغرب په مينځ کي لري والى راوستى دى،
 الهي! ما له خپلو گناهونو نه داسي پاک کړې لکه څنگه چي سپينه جامه
 له خيرونه پاکه کړي شي، الهي! ما له گناهونو نه په واوره، او اوبو، او
 ړلۍ سره ووينځي.

(۳) ترجمه: په الله سره د رتل شوي شيطان څخه پناه غواړم، په نامه د الله چي

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ
يَوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهْدِنَا الصِّرَاطَ
الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ
عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾^(۱)، او لدې وروسته به «آمین»
وايي.

۵- بیا به له قرآن کریم نه هغه سورت او یا هغه
آیتونه لولي چي په یاد یې وي او ورته اسانه وي، لکه
دا سورت: ﴿إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ
يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

دیر زیات مهربان او پوره رحم لرونکی دی شروع کوم.

(۱) ترجمه: ټولي غوره ستاینې یواځې الله تعالی لره دي چي دټول عالم
پالونکی دی. دیر زیات مهربان او پوره رحم لرونکی دی. دجاء دورځي
خاوند دی. یواځې ستا عبادت کوو او یواځې له تا څخه مرسته غواړو.
مونږ ته سمه لیاره ونښنه. دهغو کسانو لیاره چي تا پر هغوی باندي
انعام کړی دی، نه دهغو کسانو لیاره چي ورباندي غضب کړې شوی، او
نه دگمراهانو لیاره.

وَاسْتَغْفِرُهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا^(۱)، او يا د قرآن کریم بل کوم
سورت.

۶- بيا به لدې نه وروسته د «اللَّهُ أَكْبَرُ»^(۲) په ويلو
سره رکوع کوي، پداسي حال کي چي ملا* به يي
سیده او برابره وي، او لاسونه به يي پر ځنگونو*
ايښي وي، او «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ»^(۳) به وايي، او دري
ځلي* او يا له هغه نه زيات ويل يې سنت دي.

۷- بيا به د «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»^(۴) په ويلو سره له

(۱) ترجمه: کله چي د الله مرسته او برياليتوب رارسېږي. او ووينې چي خلک
جوېې جوېې د الله په دين کي ننوځي. نو خپل پروردگار په پاکی. ياد
کړه، او له هغه څخه بخښنه وغواړه، بيشکه چي هغه ډير دتوبې
قبلوونکی دی.

(۲) ترجمه: الله ډير لوی دی.

(۳) ترجمه: پاک دی څما لوی پروردگار.

(۴) ترجمه: قبول کړه الله (حمد او ثنا) د هغه چا چي د هغه حمد او ثنا يې

وويل.

رکوع څخه سر پورته کوي، که امام وي او که يوازي ځانته وي، او له دريدلو وروسته به «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ، مِلءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلءَ الْأَرْضِ، وَمِلءَ مَا بَيْنَهُمَا، وَمِلءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ»^(۱) وايي.

او که مقتدي وو، نو دپورته کيدو په وخت کي به «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ...» تر آخره پوري وايي.

۸- بيا به د «الله أكبر» په ويلو سره سجدي ته ولاړ شي، پداسي حال کي چي مټان* (يا څنگلي) به يي له بغلونو څخه، او ورنونه* به يي له لينگو* څخه ليري وي، او سجده به پر اوو اندامونو* باندي کوي: تندي

(۱) ترجمه: اي زمونږ پروردگار! تا لره ټوله غوره ستاينه ده، ستاينه ډيره زياته، پاکه، او مبارکه، د آسمانونو او ځمکي او د هغوی تر مينځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په اندازه د ډکوالي د هغه شيانو چي تا وروسته غوښتي دي.

له پوزي سره، دواړه وُرغوي*، ځنگلونه، دپښو دگوتو شاوي، او «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى»^(۱) به دري واره او يا زيات وايي، او چي کومه دوعا يي خوښه وي هغه به زياته لولي.

۹- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره له سجدي څخه سر راپورته کوي، او پر چپه پښه به کښيني، او بنی* پښه به دروي*، او لاسونه به پر ورنونو او ځنگلونو باندې ايرېدي، او «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي وَاهْدِنِي وَاجْبُرْنِي»^(۲) به وايي.

۱۰- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهمه سجده کوي، په کوم ترتيب سره چي يي لومړۍ سجده وکړه،

(۱) ترجمه: پاک دی څما لوی پروردگار.

(۲) ترجمه: الهي! ما ته بخښنه وکړې، او په ما رحم وکړې، او ما ته عافيت راکړې، او روزي را ته راکړې، او هدايت را ته وکړې، او نقصان مي پوره کړې.

او پدې ډول سره يې يو رکعت پوره او بشپړ شو.

۱۱- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهم رکعت ته پورته کيږي.

۱۲- بيا به «الحمد لله..» تر آخره پوري وايي، بيا به دقرآن کریم يو سورت ورپسي وايي، بيا به رکوع ته ځي، بيا به له رکوع څخه راپورته کيږي، بيا به دوه سجدي کوي، په هماغه ترتيب سره لکه څرنګه چي يې په لومړي رکعت کي وکړ.

۱۳- وروسته لدې نه چي ددوهمي سجدي څخه سر را پورته کړي هماغسي به کښيني لکه څرنګه چي ددوو سجدو په مينځ کي کښيناستلی * وو، بيا به «التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»^(۱) ووايي.

(۱) ترجمه: ژبنی او بدني او مالي عبادتونه ټول الله لره دي، سلام او د الله

که چیري لمونځ دوه رکعتیز وو لکه دسهار،
 جمعي، او یا اختر لمونځ نو تر اخره به ناست وي او
 د «التحيات...» وروسته به «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى
 آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ،
 إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ،
 كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ
 مَجِيدٌ»^(۱) ووايي، او له څلورو شيانو څخه به پناه
 غواړي او داسي به وايي: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ

رحمت او برکتونه دي وي پر تا ای پیغمبره! سلام دي وي پر مونږ او د الله
 پر نیکو بندگانو، زه شاهدي ورکوم چې بيله الله نه بل د عبادت وړ
 معبود نشته، او شاهدي ورکوم چې محمد د الله بنده او پیغمبر دی.

(۱) ترجمه: الهي! پر محمد او د محمد پر اهل و عيال درود وليږه، لکه څنگه
 چې دي پر ابراهيم عليه السلام او د ابراهيم عليه السلام پر اهل و عيال درود ليرېلی دی،
 په رښتيا سره ته ستايلی شوی، د لويي خاوند يې، او برکت نازل کړه پر
 محمد او د هغه پر اهل و عيال باندي، لکه څنگه چې دي برکت نازل
 کړی دی پر ابراهيم عليه السلام او د هغه پر اهل و عيال باندي، په رښتيا سره ته
 ستايل شوی، د لويي خاوند يې.

عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا
وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ»^(۱)، او بيا به
د خپل ځان لپاره د دنیا او آخرت د خير غوښتلو د وعا
کوي، او دا (د وعاگانې او اذکار) په فرضي او نفلي
لمونځونو د واورو کي ويل کيږي.

بيا به په «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ»^(۲) ويلو سره
بني طرف ته سلام گرځوي، او بيا به په «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَةُ اللَّهِ» ويلو سره چپ طرف ته سلام گرځوي.
او که لمونځ دري رکعتيز وي لکه د ماښام لمونځ،
او يا څلور رکعتيز وي لکه د غرمي، مازديگر، او
ماسخوتن لمونځونه، نو د لومړي ناستي له

(۱) ترجمه: الهي! زه په تا سره پناه غواړم د دوزخ له عذاب څخه، او د قبر له
عذاب څخه، او د ژوند او مړک له فتنو څخه، او د مسيح دجال د فتنې
د شر څخه.

(۲) ترجمه: سلام (سلامتيا) او د الله رحمت دي وي پر تاسي.

«التحيات..» نه وروسته به «الله اکبر» ووايي او وبه دريږي، او بيا به «الحمد لله..» يوازي ووايي: او بيا به رکوع او سجده وکړي، لکه څرنگه چې يې په اولو دوو رکعتونو کې وکړه، بيا به په همدا ډول سره څلورم رکعت کوي، ليکن له سجدي نه وروسته به د «تَوَرُّكُ» په شکل کښيني، او هغه داده چې بنی پښه ودروي، او چپه پښه به تر هغه لاندې کښيږدي، او کوناتي به پر ځمکه کښيږدي، او بيا به «التحيات..» ووايي، دماښام په دريم رکعت کې، او دغرمي، مازديگر او ماسخوتن په څلورم رکعت کې، او بيا به پر پيغمبر ﷺ باندې درود «اللهم صلِّ» وايي، او که وغواړي نو دوعا دي وکړي، او بيا به بنی او چپ طرف ته سلام وگرځوي لکه څرنگه چې مخکې بيان وشو.

او پدې ترتيب سره يې لمونځ پوره او بشپړ شو.

د جماعت* لمونځ

دجماعت لمونځ په يوازي لمونځ باندي اوويشت درجي زيات فضيلت او غوره والی لري، لکه څرنګه چي له ابن عمر رضي الله عنهما څخه په بخاري کي روايت دی چي پيغمبر ﷺ فرمايي: «لقد هممتُ أن آمرَ بالصلاة فتقامَ ثم أخالفَ إلى قومٍ في منازلهم لا يشهدون الصلاة في جماعة فأحرقها عليهم».

ترجمه: په رښتيا سره چي ما اراده وکړه چي امر وکړم چي لمونځ ودرول شي (اقامت وويل شي)، او بيا زه دهغو کسانو کورونو ته لاړ شم چي دجماعت لمونځ ته نه راځي، او (کورونه يي) ورباندي وسوځوم. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړی دی).

نو که چيري دجماعت لمونځ پرېښودل لويه ګناه نه وای، پيغمبر ﷺ به دوی دکورونو په سوځولو سره نه تهديد* کولای. او الله جلّ و علاه فرمايي: ﴿وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ

وَأَتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾ [بقره: ۴۳]

ترجمه: او لمونځ ښه اداء کړئ، او زکات ورکړئ،
او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ
کونکو سره لمونځ وکړئ).

د جمعې لمونځ

اسلام هميشه يووالی او وحدت خوښوي او هغه ته (خلگ) رابولي*، او اختلاف بد گڼي او له هغه نه کرکه او نفرت کوي، او هيڅ داسي کار نشته چي د مسلمانانو په مينځ کي د يووالي او وحدت درامينځ ته کيدو په لاره کي مثبت رول* ولري، او اسلام (مسلمانان) هغه ته دعوت او تشويق کړي نه وي، او په هغه سره يې امر نه وي کړی.

د جمعې ورځ د مسلمانانو لپاره داختر ورځ ده، چي په هغې کي د الله ﷻ يادونه او تعظيم کوي، او د دنيا له کارونو او مصروفيتونو نه ليري په مسجدونو کي راغونډيږي، ترڅو د الله ﷻ درضا لپاره دهغه له فرائضو څخه يوه مهمه فريضة او وجيبه* په ځای کړي، او د خطيبانو او عالمانو هغه لارښودونو او ارشاداتو ته غوږ کښيږدي، کوم چي په خطبه کي يې

وړاندي کوي، او خطبه هغه اوونيز (هفته وار) درس دی چي خطيب دهغي پواسطې سره اوريدونکي دالله ﷻ توحيد ته رابولي*، او هغوی ته نوی ژوند ورکوي، او دالله او پيغمبر ﷺ محبت او اطاعت ته چمتووالی يي په زړونو کي بيا تازه کوي، الله ﷻ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ * فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿ [الجمعة: ۹-۱۰]

ترجمه: ای مومنانو کله چي دجمعي په ورځ (دجمعي) لمانځه لپاره اذان وشي، نو دالله و ذکر (لمانځه) ته ورودانگۍ*، او پلورل* (او پيرودل)* پريږدی، دا ستاسو لپاره ډيره غوره ده که تاسو پوهيدلاست، او چي کله لمونځ اداء شي، نو په ځمکه

کي خواړه* شی، او دالله فضل وغواړی، او الله په ډیرو یادوولو سره یاد کړی، ژر دی چي کامیابه به شی.

او دجمعي لمونځ پر هر مسلمان نر او ښځي باندي فرض دی، کله چي بالغ* ازاد او مقيم* وي، او پيغمبر ﷺ هميشه هغه اداء کړی دی، او دهغه چا لپاره يي ډيره سخته سزا ټاکلي ده چي هغه نه اداء کوي، پيغمبر ﷺ فرمايي: «لَيَنْتَهَيْنَ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَاتِ أَوْ لَيَخْتِمَنَّ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ».

ترجمه: دجمعي لمونځونو پر ښودلو نه دي خلک په کلکه ډډه وکړي، او (که داسي ونکړي نو) الله ﷻ به ددوی په زړونو باندي (دغفلت) مُهر* (ټاپه) لگوي، نو بيا به دغافلانو (گمراهانو) له جملي نه وي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

او فرمايي: «مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ جُمُعٍ تَهَاوُنًا طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قَلْبِهِ».

ترجمه: څوک چې دري جمعي (لمونځ) دسستی او تنبلی په وجه پرېږدي، الله جلّ و علا به دهغه په زړه باندي (دغفلت) مهر (تاپه) ولگوي.

دجمعي لمونځ دوه رکعته دی، چې یو مسلمان به یې په امام پسي دمسلمانانو سره یوځای په جمعه کي اداء کوي.

دجمعي لمونځ بيله جمعي څخه نه صحيح کیږي، نو مسلمانان به سره یو ځای راغونډیږي، او امام به دوی ته خطبه وايي او نصیحت او لارښودنه به ورته کوي، او دخطبي په وخت کي خبري کول ناروا دي، ان تردې که خپل ملگري ته ووايي چې: مه، یا چوپ شه، نو دا هم بیخايه (او ممنوع) کار دی.

د مسافر لمونځ

الله ﷻ فرمايي: ﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ [البقرة: ١٨٥]

ترجمه: الله ﷻ ستاسو لپاره اسانتيا غواړي، او تاسو ته تكليف نه غواړي.

همدا راز اسلام داسانتيا او سهولت دين دى، او الله ﷻ هر څوك دخپل وس سره سم * مكلف كوي، او دداسي كار امر ورته نكوي چي په هغه نشي توانيدلاى *، او له دې امله چي په سفر كي هم دمشققت او تكليف اټكل دى، نو الله ﷻ په هغه كي دوه شيان داسانتيا لپاره روا كړيدي:

لومړى: د لمانځه لنډول (قصر كول):

پداسي ډول سره چي څلور ركعتيز لمونځ به دوه ركعته كوي، نو كه چيري ته مسافر وې نو د غرمي، مازديگر او ماسخوتن لمونځ دوه ركعته وكړه، او

دماښام او سهار لمونځ په خپل حالت پاتې کېږي
يعني په هغې کې قصر نشته.

د لمانځه لنډول د مسلمانانو لپاره د الله ﷻ له
طرف نه يوه اسانتيا او رخصت دی، او الله ﷻ داسانه
حکمونو (رخصتونو) په ځای کول هماغسې خوښوي
لکه څنگه چې د گران حکمونو (عزیمتونو) په ځای
کول خوښوي.

د سفر په حکم کې: د موټر*، الوتکې، کښتۍ*،
ريل گاډۍ، څارويو*، او يا پښو سره سفر کول برابر
دي، دې ټولو ته سفر وييلې کېږي، او لمونځ پکښې
کې لنډ کېږي، تر څو چې سفر د گناه په مقصد نه وي
(چې په هغه کې د لمانځه لنډول روا ندي).

دوهم: د دوه لمونځونو يوځای کول:

مسافر ته روا دي چې دوه لمونځونه يو ځای په
يوه وخت کې وکړي، نو د غرمې او مازديگر لمونځونه
به يوځای کوي، او همدا رنگه د ماښام او ماسخوتن

لمونځونه به يوځای کوي، او ددواړو لمونځونو وخت به يو کوي، خو دواړه لمونځونه به يوله بل څخه بيل*
 اداء کيږي، لومړی به د غرمي لمونځ کوي بيا به ورپسې سمدستي* دمازديگر لمونځ کوي، يا اول دماښام لمونځ او ورپسې به سمدستي دماسخوتن لمونځ کوي.

او ددوو لمونځونو يوځای والی يوازي* او يوازي دغرمي او مازديگر، او دماښام او دماسخوتن په مينځ کي وي، مثلاً دسهار او غرمي، يا دمازديگر او ماښام لمونځونه يوځای کيدلای شي.

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)
 دلمونځ کونکي لپاره سنت دي چي دلمانځه نه وروسته دري ځلي «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ» ووايي، او بيا به دا (دعا) وايي: «اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ، وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»^(۱)، او دري ديرش ځلي به «سُبْحَانَ اللَّهِ»، «الْحَمْدُ لِلَّهِ»، «اللَّهُ أَكْبَرُ» ووايي، او سل ځلو پوره کولو لپاره به «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ،

(۱) ترجمه: د ثنا، ستايني او لويي څښتن دي، دا وينا ډيره حق ده چه بنده يي کوي (او مونږ ټول ستا بندګان يو) چه اي زما الله څوک منع کوونکي نشته د هغه څه چه ته يي ورکوي، او نه ورکوونکي شته د هغه څه چه ته يي نه ورکوي، او ستا په وړاندي مالدار ته د هغه مال ګټه نه رسوي.

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»^(۱) وایي.

او (بیا به) آیت الکرسي، «قل هو الله أحد...»، «قل أعوذ برب الفلق...»، او «قل أعوذ برب الناس...» وایي. او ددغه دریو سورتونو دري ځل ویل دسهار او مابنډام دلمانځه څخه وروسته مستحب دي، لکه څرنګه چي دماښام دلمانځه وروسته مستحب دادی چي دمخکیني اذکارو وروسته دا دعا هم لس ځل ووايي: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»^(۲). او دا اذکار ویل ټول سنت دي او فرض ندي.

(۱) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه یو دی، شریک نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاینه ده، او هغه پر هر څه قادر دی.

(۲) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه یو دی، شریک نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاینه ده، ژوند ورکوي، او مرګ راولي، او هغه پر هر څه قادر دی.

د فرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)

دهر مسلمان نارینه او ښځي* لپاره سنت دي - که چیري هغه مسافر نه وي - د فرضو څخه پرته د دوولس رکعت له لمونځ اهتمام وکړي، او هغه دادي:

خلور رکعت د غرمي د لمانځه څخه مخکي، او دوه رکعت وروسته، او دوه رکعت د ماښام د لمانځه څخه وروسته، او دوه رکعت د ماسخوتن د لمانځه څخه وروسته، او دوه رکعت د سهار د لمانځه څخه مخکي.

له أم المومنین أم حبيبہ رملہ بنت أبي سفيان رضي الله عنه نه روايت دی وايي: د پيغمبر ﷺ نه مي واوريدل چي فرمايي: «مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصَلِّيَ لِلَّهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعًا غَيْرَ الْفَرِيضَةِ إِلَّا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ، أَوْ إِلَّا بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ».

ترجمه: هيڅ يو مسلمان بنده به نه وي چي په ورځ کي د فرضو څخه پرته دوولس رکعت بيله فرضو څخه

نفل لمونځ وکړي، مگر دا چي الله ﷻ به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ کړي، او يا به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ شي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

اما په سفر کي به پيغمبر ﷺ د غرمي، ماښام، او ماسخوتن سنت نکول، خو د سهار سنت، او وتر به يي نه پريښودل، او د پيغمبر ﷺ (طريقه) زمور لپاره داقتداء او پيروي غوره نمونه ده، الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ [الأحزاب:

[۲۱]

ترجمه: بيشكه چي د پيغمبر ﷺ (په طريقه او سنتو کي) ستاسو لپاره غوره اقتداء او پيروي ده. او پيغمبر ﷺ فرمايي: «صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي».

ترجمه: په کوم ډول چي ما گوري لمونځ کوم، په هماغه ډول لمونځ وکړی.

والله وَلِيّ التَّوْفِيقِ، وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم،،

دلچسپي داځل په صورت کي يوه معنی لرونکي کلمات

چي په کتاب کي راغلي دي

کلمه	معنی
اړخونه	طرفونه، جهتونه
ارزښت	اهمیت
اندامونه	اعضاء
اهمیت	ارزښت
بالغ	مړانه وهلی، بلوغ سن ته رسیدلی
بجلکه	بننگری، دپښي گیتی
بدن	جسم، وجود
بر کي لرل	شاملیدل
بیل	جلا، جدا
پښي	سپي
پلورل	خرڅول
پوښتنه	تپوس، سوال
پیرودل	رانیول، اخیستل
تدبیر	تنظیم، پالنه
تدبیر	اداره، پالنه، کنترول

کلمه	معنی
تشي بولي	وړې بولي، میتيازي، بولي
توانيدل	قدرت لرل
توپير	فرق
تهدید	ويړول، گواښ ورکول
جماعت لمونځ	په جمه لمونځ
جنابت	غسل اوبستل
خلي	واري
ځنگون	زنگون، ټکۍ، ټوټکۍ
څرگنده	معلومه
څرگنده	ښکاره، ظاهره
څرنگوالی	کیفیت
څنگل	لیچه، مټ
خلک	خلق
خليفگان	هغه کسان چي له تير شوو کسانو نه نمايندگي کوي
خواره	تیت، خپاره
خيره	ناپاکي، چټلي

کلمه	معنی
دروړ	نیغ نیول، ولاړول
دوږخ	جهنم، دوزخ
دوهم	دویم
ډکي بولي	غل، غټي بولي، دانسان گندگي او فاضله مواد
رابولي	دعوت کوي، غواړي
راز و نیاز	دزړه خبري، دسر خبري، دزړه خواله
رول	تاثیر
ژغورل	نجات ورکول، ساتل
ساری	مثل، مانند، همټا، شبیه
سپیدی	دسهار رنایي، دسبا کیدلو علامه
سمدستي	ژر، زر، فوراً
سهار	سحر، سهر
شان	مثل
شان او شوکت	عزت او جلال
شاهدي	گواهي
شفق	دمابنډام په وخت کي داسمان (افق) سرخي

کلمه	معنی
ښی	راسته
عناد	دښمني
غوره	بهر، ښه
غونډول	ټولول، جمع کول
کښیناستل	کیناستل
لاښیونه	یو بل سره کومک کول
لامبل	غسل کول
لغړیدل	لغښتل، ډډه په ډډه اوړیدل، رغښتل
له مینځه وړي	باطله وي، ورکوي
لینگی	ساق، د بجلکي او ځنگون تر مینځ حصه
ماز دیگر	نماز دیگر
مټ	داوړې نه تر ځنگل پوري حصه
محکم	ټینګ، کلک
مریان	غلامان
معبود	خدای، هغه څوک یا څیز چې خلګ یې عبادت کوي
مقیم	هغه څوک چې مسافر نه وي، په خپل وطن کې

کلمه	معنی
ملا	شا
مهر	تاپه
موټر	گاډی
مونډل	پیدا کول
مینځي	پریوړلي، پریمینځي
وردانگل	ورځغستل، منډه وهل
وړغوی	دلاس تلی
وړون	پتون، ښانګه
وسعه	قدرت، توان
وګڼل	وېلل
وینستان	ورینستان
یو برابر	یو چنډ

د موضوعاتو فهرست

- ۳..... سریزه
- ۵..... لومړنۍ خبرې
- ۶..... لومړی رکن: د دې کلمې ویل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):
- ۱۴..... دوهم او دریم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:
- ۱۶..... څلورم رکن: د رمضان د میاشتې روژه:
- پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چې د تلوراتلو
- ۱۷..... طاقت* او قدرت یې ولري:
- ۱۸..... د لمانځه اهمیت*
- ۲۶..... طهارت یا د لمانځه لپاره پاکوالی
- ۲۸..... تیمم وهل
- ۳۰..... فرض لمونځونه
- ۳۲..... د لمانځه اداء کولو طریقه
- ۴۳..... د جماعت* لمونځ
- ۴۵..... د جمعې لمونځ
- ۴۹..... د مسافر لمونځ
- ۴۹..... لومړی: د لمانځه لندول (قصر کول):
- ۵۰..... دوهم: د دوو لمونځونو یوځای کول:

- ۵۲.....(د لمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاگانې).
- ۵۵.....د فرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه).
- ۵۷.....دموټف لنډه پیژندنه.
- دلهمجي داخلاف په صورت کي یوه معنی لرونکي
- ۵۸.....کلمات.
- ۵۸.....چي په کتاب کي راغلي دي.
- ۶۳.....دموضوعاتو فهرست.

تَعَالِيمُ الصَّلَاةِ

تَأَلَّفَتْ

د. عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّزَّاقِ

بِرَجْمَتِهِ

عَبْدُ السَّامِعِ زَلَّالٌ

بِاللُّغَةِ «البُسْتُو»

إدارة أوقاف

صالح عبد العزيز الراجحي

تَعْلِيمُ الصَّلَاةِ

تَأَلَّفَ

د. عَبدُ اللهِ بنِ مُحَمَّدٍ الزَّيْدِ

بِرِجَالِهِ

عَبْدُ النَّبِيِّ النَّفْعُ زَلَّالٌ

بِاللُّغَةِ «البُشْتُو»

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library